

به بهانه بازپخش «اولین شب آرامش» از شبکه آی فیلم روایتی از روزگار جوانی

مهدی امیدی
کارشناس

مجموعه «اولین شب آرامش» برای نخستین بار سال ۱۳۸۵ از شبکه سه سیما پخش شد. این مجموعه به کارگردانی احمد امینی، این روزها در حال بازپخش از شبکه آی فیلم است. یک سریال که بیش از هر چیزی به داستانی و حادثه متکی است. طوری که در همان قسمت اول، قصه سریال به نقطه جوش می‌رسد.

به این ترتیب که: آذر و علیرضا که همکلاسی هستند قرار است با هم ازدواج کنند، در این بین نوشین، دوست صمیمی آذر دیوانه‌وار عاشق علیرضا است و سعی می‌کند مانع وصلت این دو شود از این رو برادر خود فرزند را که زمانی خواهان آذر بوده و به خارج رفته تشویق می‌کند به ایران برگردد.

درست در روز عقد آذر و علیرضا، نوشین به آذر خبر می‌دهد که فرزند دارد به خاطر او به ایران بر می‌گردد، آذر که هنوز به فرزند علاقه‌مند است بر سر سفره عقد جواب منفی می‌دهد و نامزدی را به هم می‌زند، این آغاز ماجراهایی در این سریال است.

اولین شب آرامش روایتی از دوران ملت‌پسند زندگی گروهی جوان از اقشار مختلف جامعه است که هر یک سرنوشتی متفاوت پیدا می‌کنند اما محور اصلی و اساسی در این مجموعه «خانواده» است؛ جایی که تنها راه نجات است و افراد در آن آرامش می‌یابند.

شخصیت‌های این سریال، هر یک به نوعی دچار چالش‌های خاص خود هستند، از علیرضا که گرفتار یک رابطه عاطفی شکست خورده است و در امور اقتصادی نیز به بحران می‌رسد تا نوشین که دختر جوانی از خانواده‌ای مرفه است اما مسیری اشتباه را برای رسیدن به اهدافش انتخاب می‌کند و پیمان سهرابی که قربانی اصلی اتفاقات این سریال است و... در نهایت نیز آن‌که به انسانیت و درستکاری و خانواده‌اش متعهدتر است، رستگار می‌شود و تقریباً سایر کاراکترها به زوال می‌روند.

یکی از نکات جالب درباره اولین شب آرامش این است که برخی از چهره‌های سینمایی و تلویزیونی، از جمله مهدی پاکدل، امیر آقایی و یکتا ناصر از طریق این سریال بیشتر شناخته شدند. همچنین در این مجموعه، شاهد یکی از برترین بازی‌های مرحوم پرویز پورحسینی هستیم.

نگاهی به تصویر شهیدان رجایی و باهنر در مجموعه‌های تلویزیونی

راز تمام دولت عشق

شهیدان رجایی و باهنر از جمله محبوب‌ترین شخصیت‌های ملی در کشورمان هستند.

سعید رضایی

روزنامه نگار

دورامرد پاک و خدمتگزار که الگوهایی برای مدیریت و مردمداری در امر دولت‌مداری محسوب می‌شوند، هشتم شهریور یادآور حادثه تلخ ترور این دو بزرگمرد و همراهان‌شان است. متأسفانه به رغم جایگاه والای این شهیدان، سینمای ایران هنوز توجهی به آنها نکرده است. اما صداوسیما در قالب محصولات و برنامه‌های مختلف، به ابعاد گوناگون زندگی، شخصیت، مبارزات و از خودگذشتگی‌های شهیدان رجایی و باهنر پرداخته است.

رسانه ملی در زمینه تولید سریال و مجموعه نمایشی نیز به این دو قهرمان ملی، ادای دین کرده است. به طور مثال مجموعه «دولت عشق» طی هفت قسمت در سال ۱۳۸۰ از شبکه دوی سیما پخش شد. این مجموعه مستند داستانی، قصه زندگی محمدعلی رجایی را از دوران کودکی تا زمان ریاست جمهوری و شهادت به تصویر می‌کشد. حمید بهمنی کارگردانی مجموعه دولت عشق را به عهده داشت و تلاش کرد به کمک صدای نریشن دوره‌های مختلف زندگی رئیس جمهور شهید را روایت کند و همزمان با آن تصاویر بازسازی شده، دیده می‌شوند. نقش شهید رجایی را در این سریال، جواد هاشمی بازی کرده است. در این مجموعه، به دور از هرگونه خیال پردازی، با استفاده از مستندات و واقعیات تاریخی، یک سریال شبه مستند یا به اصطلاح، داکوودرام به تصویر کشیده شده است. البته حدود ۴۰ بازیگر در مجموعه شهید رجایی به ایفای نقش پرداخته‌اند و در دوران خودش یکی از محصولات پربازگرمی سیما به حساب می‌آمد. اما تازه‌ترین سریال سیما با هدف ادای دین به شهیدان رجایی و باهنر، «راز ناتمام» است. البته این سریال با محوریت شهید محمد جواد باهنر، نخست‌وزیر دولت شهید رجایی ساخته و پرداخته و در کنار آن به تاریخ گروهک تروریستی منافقین هم توجه شد.

در راز ناتمام تکنیک روایی متفاوتی برای به روزرسانی و جذابیت یک ماجرای واقعی به کار گرفته شد؛ چرا که شهید باهنر، یک شخصیت سیاسی به شدت سربه زیر و محبوب و بی حاشیه بود، بنابراین برای شکل گرفتن درام و فضای نمایشی در این مجموعه تلاش شده تا با استفاده از تخیل و داستان پردازی، اتفاقاتی تازه صورت بگیرد. در این سریال با یک روایت چند خطی و داستان‌هایی در زمان‌ها و مکان‌های مختلف اما متواتر و متقاطع، ماجراهای ۴۵-۴۰ سال قبل، به امروز پیوند خورده است. به این ترتیب که این مجموعه تلویزیونی در زمان حال آغاز می‌شود. پرونده‌ای که منشأ آن به سال ۶۰ و انفجار در دفتر نخست‌وزیری برمی‌گردد، اما همچنان در جریان است و عوامل و مسببان ترور رئیس جمهور و نخست‌وزیر وقت (شهیدان رجایی و باهنر) هنوز در کشورهای مختلف پرسه می‌زنند و در پی اجرای عملیات تروریستی جدید در کشور هستند. اما دستگاه امنیتی جمهوری اسلامی نیز آرام ننشسته و در آن سوی مرزها نیز در پی شکار تروریست‌هاست. داستان سریال «راز ناتمام» نیز با اجرای تعقیب برخی نیروهای سازمان منافقین در ترکیه شروع می‌شود. در کنار این، زندگی یکی از مأموران امنیتی که مسئول پرونده پیگیری عاملان ترور شهیدان رجایی و باهنر است هم هدف تمرکز این سریال قرار گرفته است. رضا، این سرباز خستگی ناپذیر امنیتی است که هم باید گره از معمای پرونده باز کند و از طرف منافقین نیز زیر نظر است.

«راز ناتمام» گرچه یک سریال تاریخی و زندگینامه محور یا به اصطلاح بیوگرافیک است، اما قالب اصلی انتخاب شده برای روایت در این سریال، پلیسی و معمایی است. در کنار پرونده ترور و تلاش مأموران برای نزدیک شدن به تروریست‌ها، شاهد فلاش بک و بازگشت به حدود نیم قرن قبل هستیم. دورانی که شهید باهنر یک منبری مبارز بود و رژیم شاهنشاهی، این روحانی مردمی را هدف آزار و اذیت قرار می‌داد. در این بخش از سریال هم دستگاه مخوف ظلم و ستم و خفقان طاغوت به تصویر کشیده شده است و مخاطب می‌تواند بخش کوچکی از واقعیت‌های عصر پهلوی و همچنین حوادث منجر و منتج به پیروزی انقلاب اسلامی و حماسه آفرینی‌های دلاورانی چون محمد جواد باهنر را نظاره کند.

درواقع، راز ناتمام سه موضوع و سه داستان را در یک بسته، نمایش می‌دهد؛ هم به بخشی از تاریخ انقلاب با محوریت شهید باهنر می‌پردازد هم بعضی از جنایات منافقین و تحرکات امروز آنها را به تصویر می‌کشد و هم این‌که به از جان‌گذشتگی‌های سربازان گمنام امام زمان (عج) ادای دین می‌کند. اما یکی از جذابیت‌های سریال راز ناتمام بازسازی شخصیت‌های واقعی است. علاوه بر شهید باهنر که محور این سریال است، کاراکتر سایر بزرگان انقلاب از جمله آیت‌ا... خامنه‌ای، شهیدان رجایی و بهشتی و مرحوم هاشمی رفسنجانی و... نیز توسط بازیگران، اجرا شده‌اند. همچنین بازسازی شخصیت‌های دیگری چون مهندس بازرگان، ابوالحسن بنی‌صدر، کشمیری و... نیز در این کار دیده می‌شود. بازسازی این شخصیت‌ها در این سریال و در اغلب موارد، باورپذیر و نزدیک به واقع است و یک ارزش افزوده در این اثر محسوب می‌شود.